

Sygn. akt I ACa 379/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dariusz Janiszewski
Sędziowie:	SA Marek Machnij SA Ewa Giezek (spr.)
Protokolant:	stażystka Magdalena Chacińska

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2017 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa J. J.

przeciwko (...) - (...) w G. i (...) w G.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 27 stycznia 2017 r. sygn. akt IX GC 319/16

1/ oddala apelację;

2/ zasądza od powoda J. J. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 4.050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Marek Machnij SSA Dariusz Janiszewski SSA Ewa Giezek

Sygn. akt I ACa 379/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 26 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił powództwo J. J. przeciwko (...) - (...) w G. i (...) w G. (punkt 1), zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 6.300,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt 2) i przejął na rachunek Skarbu Państwa koszty sądowe od uiszczenia których powód został zwolniony (punkt 3).

Powód J. J. wniósł przeciwko (...) - (...) w G. i (...) w G. powództwo o zapłatę kwoty 80.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną na skutek naruszenia jego dóbr osobistych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 13 lutego 2009 r. miał być doprowadzony z Aresztu Śledczego w G. do Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku na rozprawę w sprawie I C 947/07 rozpoczynającą się o godzinie 11.00, a następnie do Sądu Okręgowego w Gdańsku w sprawie I C 1268/07 rozpoznawanej o godzinie 12.15. Pierwsze z powyższych posiedzeń zostało odwołane, o czym powód poinformował funkcjonariuszy pozwanego, zwracając się o odprowadzenie go do celi i późniejsze przetransportowanie do Sądu Okręgowego do sprawy I C 1268/07. Prośba ta nie została jednak uwzględniona i powód został doprowadzony do Sądu między godziną 8.00 a 9.00. Podczas oczekiwania na rozprawę powód źle się poczuł, w związku z tym domagał się konsultacji lekarskiej. Żądanie to również nie zostało spełnione mimo, że dolegliwości psychiczne i fizyczne powoda trwały, powodując pogorszenie stanu jego zdrowia. Jednocześnie powód poczuł się dotknięty instrumentalnym potraktowaniem go przez funkcjonariuszy, co również wywołało u niego poczucie krzywdy.

Pozwany, wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wskazał, że w opisanych przez powoda okolicznościach nie doszło do jakiegokolwiek bezprawnego zachowania pozwanego ani bezprawnego naruszenia dóbr osobistych powoda.

Wyrokiem z dnia 7 października 2010 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił powództwo (punkt 1) i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.400,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt 2).

Na skutek apelacji powoda, wyrokiem z dnia 2 września 2011 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie o sygn. akt I ACa 770/11 uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Sąd Apelacyjny zalecił przeprowadzenie postępowania dowodowego w zakresie oferowanym przez powoda, pod kątem twierdzeń istotnych z punktu widzenia obu określonych podstaw faktycznych pozwu i zapewnienie (...) właściwej reprezentacji.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 15 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił powództwo (punkt 1) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 6.300,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (punkt 2).

Na skutek apelacji powoda, wyrokiem z dnia 17 listopada 2015 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie o sygn. akt I ACa 932/14 uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Sąd Apelacyjny ponownie zalecił przeprowadzenie postępowania dowodowego w zakresie oferowanym przez powoda, pod kątem twierdzeń istotnych z punktu widzenia obu określonych podstaw faktycznych pozwu i zapewnienie (...) właściwej reprezentacji.

Postanowieniem z dnia 8 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku na mocy art. 67 § 2 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie i zarządził prowadzenie postępowania również przeciwko (...) - (...) w G. oraz na mocy art. 117⁽²⁾ § 2 k.p.c. odrzucił ponowny wniosek pozwanego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy ustalił, że w styczniu 2009 r. do Aresztu Śledczego w G. wpłynęły dwa nakazy wydania skazanego J. J. w celu doprowadzenia na czynności procesowe wyznaczone na dzień 13 lutego 2009 r. toczące się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku I Wydział Cywilny w sprawie I C 1268/07 i przed Sądem Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku o sygn. I C 947/07. W związku z wcześniejszym wpływieniem do administracji aresztu informacji z Sądu Okręgowego w Gdańsku o wyznaczeniu rozprawy na dzień 13 lutego 2009 r. czynność procesowa przed Sądem Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku wyznaczona na ten sam dzień została zniesiona. Doprowadzenie na sprawę o sygn. I C 947/07 do Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku w dniu 13 lutego 2009 r. na godz. 11.00 nie zostało zrealizowane z uwagi na wcześniejsze, tj. w dniu 29 stycznia 2009 r. powiadomienie przez pracownika Sądu o odwołaniu rozprawy. J. J. w dniu 13 lutego 2009 r. został doprowadzony z Aresztu Śledczego w G. do aresztu sądowego w Sądzie Okręgowym w Gdańsku. Doprowadzenia powoda z Aresztu Śledczego do Sądu i z powrotem do Aresztu Śledczego dokonywał funkcjonariusz Służba Więziennej st. sierżant M. C. (1).

Procedura jest taka, że osoby doprowadzone z Aresztu Śledczego czekają w areszcie sądowym na rozprawy, na które mają być doprowadzeni i odprowadzani są z niego do Aresztu Śledczego przez Służbę Więzienną, gdy zbierze się ich

grupa, zwykle dwa razy dziennie. Wyjątkowo, gdy doprowadzony wymaga natychmiastowej interwencji lekarskiej, dowódca Wydziału Konwojowego prosi Areszt Śledczy o przysłanie po niego indywidualnego konwoju. Z aresztu sądowego na rozprawę przed Sądem Okręgowym w Gdańsku w sprawie I C 1268/07 na godz. 12.15 doprowadzili powoda funkcjonariusze Policji – Wydziału Konwojowego KWP w st. asp. T. W. (1) i sierż. sztab. P. N.. Jeżeli osadzony, który ma być doprowadzony na termin rozprawy sygnalizuje funkcjonariuszowi Służby Więziennej realizującemu doprowadzenie z Aresztu Śledczego problemy zdrowotne to funkcjonariusz ma obowiązek poinformowania o tym fakcie przełożonego i wprowadzenia dalszej procedury, tj. doprowadzenia tej osoby do lekarza albo z powrotem do Aresztu Śledczego. Nigdy nie było takiej sytuacji aby st. sierżant M. C. (1) nie wdrożył opisanej powyżej procedury pomocy dla osadzonego, który zgłaszał dolegliwości zdrowotne. Świadkowie T. W. i P. N. doprowadzali powoda na rozprawy wielokrotnie, ale nie pamiętali by ten kiedykolwiek zgłaszał im złe samopoczucie.

Powód uczestniczył w rozprawie przed Sądem Okręgowym w Gdańsku dnia 13 lutego 2009 w sprawie sygn. akt I C 1268/07 i podczas jej trwania nie zgłaszał sędziemu referentowi złego stanu zdrowia, w czasie oczekiwania na nią ani też nie wnosił o odroczenie rozprawy, ze względu na stan zdrowia. J. J. w 2009 r. był leczony w warunkach penitencjarnych, przyjmował leki. U osadzonego rozpoznano zaburzenia osobowości, naczynioruchowe bóle głowy, cerebrastenię, wrodzone niedowidzenie i zez zbieżny oka prawego od urodzenia, nadciśnienie tętnicze. Zgodnie z treścią zaświadczenia lekarskiego z dnia 16 stycznia 2009 r. powód zdolny był do udziału w czynnościach procesowych i mógł być leczony w zakładzie karnym. Cierpiał na depresję. W dniu 13 lutego 2009 r. powód został doprowadzony do izby chorych, gdzie lekarz (...) udzielił mu pomocy ambulatoryjnej, zapoznał się z wynikami przeprowadzonego u powoda badania - echo serca z dnia 19 stycznia 2009 r., zalecił wizytę u kardiologa oraz przepisał leki.

Powyższy stan faktyczny Sąd I instancji ustalił w oparciu o zaoferowane przez powoda dowody, tj. dokumenty w postaci protokołu rozprawy z dnia 13 lutego 2009 r. sprawy Sądu Okręgowego w Gdańsku sygn. akt I C 1268/07, dokumentacji medycznej powoda za okres styczeń – marzec 2009 r., dokumentacji z Aresztu Śledczego w G. związanej z doprowadzeniem powoda na rozprawę w dniu 13 lutego 2009 r. uznając je za wiarygodne w całości. Żadna ze stron procesu nie zaprzeczyła prawdziwości ani autentyczności tych dokumentów.

Sąd Okręgowy oparł się również na zeznaniach przesłuchanych świadków T. W. (1) i P. N., A. Ś., Ł. C., M. L. w zakresie w jakim pozostawały one zgodne z ustalonym stanem faktycznym. T. W. (1) i P. N. oraz A. Ś. opisali w swoich zeznaniach procedury jakie są stosowne przy wykonywaniu doprowadzeni osadzonych na termin rozprawy przed Sądem w tym procedury w zakresie postępowań w przypadkach zgłaszania przez doprowadzanych problemów zdrowotnych. Ich zeznania w tym zakresie, pozostawały zdaniem Sądu Okręgowego wewnątrznie spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniały. Świadkowie nie pamiętali natomiast szczegółów związanych z doprowadzeniem powoda na termin rozprawy w dniu 13 lutego 2009 r., co w ocenie Sądu I instancji, jest zrozumiałe z uwagi na znaczny upływ czasu pomiędzy datą zdarzenia i datą składania przez nich zeznań. T. W. (1) i P. N. zeznali iż nie pamiętają aby kiedykolwiek powód zgłaszał im złe samopoczucie przy okazji oczekiwania na termin rozprawy, A. Ś. zeznał zaś, iż nigdy nie zignorował procedur związanych ze zgłaszaniem złego samopoczucia przez doprowadzanego. Zeznania świadków są konsekwentne i logiczne. Brak jest w sprawie dowodów przeciwnych potwierdzających wiarygodność zeznań w/w.

Świadkowie Ł. C. i M. L. potwierdzili wspólny pobyt „ pod celą” z powodem w Areszcie Śledczym w G., jak również fakt , iż powód w tym czasie leczył się, przyjmował leki czy też cierpiał na stany depresyjne. W tym zakresie, Sąd Okręgowy ocenił ich zeznania jako spójne, logiczne i zgodne z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym. Świadek M. L. zeznał, iż przypomina sobie taką sytuację, że J. J. po powrocie z czynności procesowych był mocno wzburzony, z jego relacji wie że powód poczuł się gorzej, miał zawroty głowy, nie chciał być konwojowany lecz został do tego zmuszony. Świadek nie umiał jednak osadzić tego zdarzenia w czasie. W tym zakresie, Sąd I instancji uznał, iż zeznania M. L. za nieprzydatne dla oceny wystąpienia zdarzeń związanych z doprowadzeniem powoda na rozprawę w dniu 13 lutego 2009 r. co do istnienia których zawarł twierdzenia w pozwie.

Odnosnie do pozostałych wniosków dowodowych zawnioskowanych przez powoda, Sąd Okręgowy wskazał, iż podlegały one oddaleniu.

Powód J. J. został wezwany na termin rozprawy do osobistego stawiennictwa w celu przesłuchania w charakterze strony pod rygorem pominięcia tej czynności (zarządzenie – k. 795 akt). Powód w piśmie z dnia 8 listopada 2016 r. złożył oświadczenie, że rezygnuje z udziału w rozprawie i wniósł o pominięcie dowodu z jego zeznań. Powód miał więc możliwość składania wyjaśnień, ale z własnej woli i inicjatywy zrezygnował z ich składania, w szczególności na deklarowane przez siebie okoliczności w celu potwierdzenia twierdzeń zawartych w pozwie. W tej sytuacji Sąd Okręgowy na rozprawie w dniu 8 listopada 2016 r. pominął dowód z jego zeznań.

Wszechstronna analiza całokształtu okoliczności towarzyszących sprawie pozwoliła Sądowi I instancji dojść do przekonania, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Na powódzie w niniejszym postępowaniu ciążył obowiązek wykazania zaistnienia przesłanek warunkujących odpowiedzialność pozwanego w świetle art. 24 k.c. w związku z art. 448 k.c. oraz art. 417 k.c., tj. faktu naruszenia dobra osobistego, niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonaniu władzy publicznej przez jej funkcjonariuszy, powstania po stronie powoda szkody, w tym s. osobistej (krzywdy) oraz istnienia związku przyczynowego pomiędzy naruszeniem tych obowiązków przez funkcjonariuszy Służby Więziennej bądź Komendy Wojewódzkiej Policji, a zaistnieniem ewentualnej szkody. Sąd Okręgowy wskazał, że powód wywodził swoje roszczenie z dwóch podstaw. Pierwsza, opierała się na twierdzeniu, że mimo wiedzy o odwołaniu zaplanowanej w dniu 13 lutego 2009 r. na godzinę 11.00 rozprawy, w sprawie I C 947/07 funkcjonariusze pozwanego doprowadzili powoda do sądu w godzinach rannych, a zatem tak jakby rozprawa miała się odbyć. Zachowanie to powód odebrał jako szkodliwą, gdyż wiązało się to z koniecznością kilkugodzinnego, niepotrzebnego oczekiwania w sądzie, a jego prośba o zorganizowanie transportu w odpowiednim czasie, została zlekceważona. Drugą z podstaw swego roszczenia powód budował na twierdzeniu, że podczas oczekiwania na rozprawę w dniu 13 lutego 2009 r., wystąpiły u niego dolegliwości uzasadniające konsultację lekarską, której nie wykonano.

W ocenie Sądu Okręgowego przeprowadzone w sprawie dowody nie potwierdziły twierdzeń pozwu. Dokonując oceny pierwszej z podstaw roszczeń pozwu Sąd I instancji doszedł do wniosku, że żaden z przeprowadzonych dowodów nie potwierdził twierdzeń powoda, iż ten w dniu 13 lutego 2009 r. został doprowadzony do aresztu sądowego w Sądzie Okręgowym w Gdańsku w godzinach rannych bez uwzględnienia faktu, iż rozprawa wyznaczona na godz. 11.00 została odwołana. W ocenie Sądu Okręgowego, zwrócić należy uwagę, iż rozprawa wyznaczona na godz. 11.00 dotyczyła sprawy I C 947/07 prowadzonej przed Sądem Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku, a więc przed Sądem, którego siedziba mieści się w G. przy ul. (...), a zatem w innym miejscu, niż siedziba Sądu Okręgowego w Gdańsku. W związku z tym, iż nakaz doprowadzenia na dzień 13 lutego 2009 r. na sprawę wyznaczoną przez Sąd Okręgowy wpłynął do Aresztu Śledczego w G. wcześniej brak było możliwości zrealizowania kolejnego nakazu doprowadzenia powoda na rozprawę wyznaczoną na ten sam dzień do Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku. Stąd też odwołanie przez Sąd Rejonowy rozprawy wyznaczonej na ten dzień. Okoliczność odwołania rozprawy przez Sąd Rejonowy nie miała zatem żadnego znaczenia dla godziny doprowadzenia powoda na termin rozprawy wyznaczonej przez Sąd Okręgowy na godz. 12.30. Z przeprowadzonych dowodów w tym przedłożonych dokumentów doprowadzenia oraz zeznań świadka M. C. (2) wynika, że doprowadzenie powoda w dniu 13 lutego 2009 r. zgodne było ze stosowanymi wówczas procedurami.

Odnośnie do oceny drugiej z podstaw roszczeń pozwu, zdaniem Sądu I instancji, i ta nie znalazła potwierdzenia w przeprowadzonych dowodach. Żaden z przeprowadzonych przez Sąd Okręgowy dowodów nie potwierdził tego, iż w dniu 13 lutego 2009 r. w trakcie oczekiwania na doprowadzenie na termin rozprawy powód poczuł się źle i skarżył się na złe samopoczucie czy to funkcjonariuszowi doprowadzającemu M. C. (2) czy też Policjantom Wydziału Konwojowego Policji T. W. (1) czy P. N., a ci nie zapewnili mu należytej pomocy lekarskiej. Przesłuchani na tę okoliczność funkcjonariusze nie potwierdzili takich okoliczności, a świadek M. C. (1) zaprzeczył aby kiedykolwiek wystąpiła taka sytuacja aby nie zastosował obowiązujących procedur pomocowych w przypadku gdy doprowadzany zgłaszał mu dolegliwości zdrowotne. Przeciwno twierdzeniom pozwu, zdaniem Sądu Okręgowego przemawia również to, że powód w tym dniu brał czynnie udział w rozprawie przed Sądem Okręgowym w Gdańsku w sprawie I C 1268/07 i nie zgłaszał złego samopoczucia sędziemu referentowi. Brak w tym zakresie jakichkolwiek zapisów w treści

protokołu. Okoliczności braku udzielenia powodowi pomocy w zakresie opieki lekarskiej podczas doprowadzenia na rozprawę w dniu 13 lutego 2009 r. nie potwierdzili również przesłuchani w charakterze świadków Ł. C., M. L.. Ł. C. w ogóle nie posiadał wiedzy na temat takiego zdarzenia, a M. L. słyszał, od powoda, że ten został doprowadzony na czynność procesową bez swej woli oraz, że zgłaszał funkcjonariuszom złe samopoczucie, a ci i tak doprowadzili go na tą czynności. Jednakże świadek nie potrafił umiejscowić tego zdarzenia w czasie, a sam też nie był bezpośrednim świadkiem opisanej sytuacji, a jedynie wie o niej z relacji powoda. W ocenie Sądu I instancji, zwrócić ponadto należy uwagę, że powód w dniu 13 lutego 2009 r. został doprowadzony na wizytę lekarską co znajduje potwierdzenie w dokumentacji medycznej załączonej do akt sprawy. Powyższa okoliczność, zdaniem Sądu Okręgowego, przeczy twierdzeniom powoda, iż funkcjonariusze Policji nie dopełnili swoich obowiązków i nie udzielili mu pomocy kiedy skarżył się na złe samopoczucie. Z uwagi na to, iż przeprowadzone postępowanie dowodowe nie wykazało zaistnienia przesłanek odpowiedzialności pozwanego określonych przepisami art. 417 § 1 k.c. i art. 445 k.c. oraz art. 448 k.c., a ponadto art. 24 k.c., Sąd I instancji oddalił wnioszek powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego lekarza.

Mając powyższe okoliczności na względzie, na podstawie przepisów art. 417 § 1 k.c. i art. 445 k.c. oraz art. 448 k.c., a ponadto art. 24 k.c. a contrario powództwo, zdaiem Sadu Okręgowego, podlegało oddaleniu. O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie 98 § 1, § 2 i § 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. oraz zgodnie z § 2, § 5 i § 6 pkt 7 i § 13 ust. 1 pkt 2) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013 r. poz. 461, tekst jedn.) zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, nakładając na powoda obowiązek zwrotu pozwanemu poniesionych kosztów procesu, na które składało się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w kwocie 6.300 zł (stawka minimalna za prowadzenie sprawy w I instancji – 3.600 zł plus stawka minimalna za prowadzenie sprawy w postępowaniu apelacyjnym – 2.700 zł). Sąd I instancji nie znalazł podstaw do podwyższenia wysokości stawki minimalnej wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego z uwagi na ponowne rozpoznanie sprawy przed sądem I instancji i II instancji albowiem pełnomocnik pozwanego nie uczestniczył w rozprawach ani nie składał pism procesowych.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, domagając się jego zmiany zgodnie z treścią powództwa, względnie uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. W uzasadnieniu skarżący wskazał, że został pozbawiony możliwości obrony swych praw, gdyż nie miał możliwości brania udziału w sprawie, nie reprezentował go pełnomocnik, a taką możliwość miał pozwany. W tym uchybieniu, powód upatrywał nieważności postępowania. W ocenie skarżącego, Sąd I instancji nietrafnie oparł się na odpowiedzi na pozew, bez odniesienia się do dowodu z zeznań powoda, jego dokumentacji medycznej i opinii biegłych, co pozostaje niedopuszczalne i czyni powództwo zasadnym. Nadto, powód zaskarżył rozstrzygnięcie o kosztach procesu, wskazując, że Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę jego trudnej sytuacji finansowej i nie rozważył jej jako przypadek szczególnie uzasadniony do odstąpienia od obciążenia go kosztami procesu.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 382 k.p.c. postępowanie apelacyjne polega na merytorycznym rozpoznaniu sprawy w zakresie zaskarżenia, co w niniejszej sprawie odnosiło się do wszystkich zgłoszonych w pozwie roszczeń. Należy też wskazać, że wydane orzeczenie sądu II instancji, który jest sądem meriti, musi opierać się na jego własnych ustaleniach faktycznych i prawnych. Mając na uwadze ekonomikę procesową, sąd II instancji pragnie wskazać, że wydane przez siebie orzeczenie oparł na prawidłowo dokonanych ustaleniach faktycznych Sądu I instancji, które to ustalenia w całości aprobuje i przyjmuje za własne, jak również zastosowaną przez ten sąd wykładnię prawa materialnego i procesowego, co do rozstrzygnięcia w zakresie nieuwzględnionych żądań powoda.

W pierwszej kolejności odnieść należy się do najdalej idącego zarzutu nieważności postępowania. Powód wywodził, że przyczyną nieważności jest nieprzyznanie pełnomocnika z urzędu oraz uniemożliwienie jego osobie wzięcia udziału w sprawie. Zgodnie z art. 379 pkt 5 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw zachodzi tylko wówczas, gdy z powodu wadliwości procesowych sądu lub czynności strony przeciwnej będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów postępowania strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, a skutki tych wadliwości nie zostały usunięte przed wydaniem orzeczenia (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 10 czerwca 1974 r., II CR 155/74, OSPiKA 1975 z. 3, poz. 66; z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 34/98, Prok. i Pr. 1999 Nr 5, poz. 41 - dodatek; z dnia 10 maja 2000 r., III CKN 416/98, OSNC 2000 Nr 12, poz. 220; z dnia 10 lipca 2002 r., II CKN 822/0; niepublikowane; z dnia 28 listopada 2002 r., II CKN 399/01, niepublikowane i z dnia 22 maja 2014 r., IV CSK 545/13, niepublikowane).

Postanowieniem z dnia 18 marca 2011 r. Referendarz Sądowy w Sądzie Okręgowym w Gdańsku oddalił wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2011 r., sygn. I C 1522/09, Sąd Okręgowy w Gdańsku utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Sąd Apelacyjny w obecnym składzie podzielił stanowisko, wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 maja 2013 r. wydanym w sprawie I PK 3/13 (LEX nr 1383242), zgodnie z którym odmowa (a także cofnięcie) ustanowienia dla strony pełnomocnika procesowego z urzędu nie usprawiedliwia zarzutu nieważności postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony jej praw, gdyż wniosek ten podlega uwzględnieniu, jeżeli w ocenie sądu udział profesjonalnego pełnomocnika jest potrzebny (art. 117 § 5 k.p.c.). Podobne stanowisko wyraził Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 24 września 2014 r. w sprawie I ACa 326/14 (LEX nr 1526926), a także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 czerwca 2008 r. w sprawie V CSK 50/08 (LEX nr 424321) wyjaśniając, że w sytuacji, gdy strona swoim zachowaniem wykazuje wystarczającą znajomość reguł, według których toczy się postępowanie sądowe, odmowa ustanowienia fachowego pełnomocnika nie może być oceniona jako prowadząca do nieważności postępowania z uwagi na pozbawienie strony możliwości obrony swych praw. Należy podkreślić, że nieważność postępowania z tej przyczyny zachodzi wówczas, gdy strona wbrew swej woli została faktycznie pozbawiona możliwości działania. Samo złożenie przez stronę wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego nie obliguje sądu do jego uwzględnienia, nawet w sytuacji, gdy strona jest pozbawiona wolności. Wniosek taki podlega uwzględnieniu wówczas, jeżeli w ocenie sądu udział profesjonalnego pełnomocnika procesowego jest potrzebny. Sytuacja taka zachodzi wtedy, gdy nieporadność strony prowadzi do tego, że przy faktycznym lub prawnym skomplikowaniu sprawy nie jest ona w stanie wykorzystać prawnych możliwości prawidłowego jej prowadzenia. W ocenie Sądu Apelacyjnego, jeżeli zważy się na podejmowane przez powoda kolejne czynności i wnioski procesowe, nie sposób uznać, że jest on osobą, która w niniejszym procesie jest nieporadna, co uzasadniałoby ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu. Wręcz przeciwnie, powód wykazuje znaczącą znajomość reguł wedle których toczy się postępowanie cywilne, Tym samym, pomimo oddalenia wniosku powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, w okolicznościach niniejszej sprawy nie wystąpił przypadek nieważności postępowania, co czyni zarzuty skarżącego w tym zakresie chybionym.

Nie sposób również uznać, by powodowi uniemożliwiono wzięcie udziału w sprawie, w szczególności poprzez pominięcie dowodu z jego przesłuchania w charakterze strony. Skarżący brał aktywny udział w postępowaniu czego wyrazem jest jego stawiennictwo na rozprawie w dniu 22 kwietnia 2010 r., na której powoda słuchano informacyjnie oraz szereg zainicjowanych postępowań odwoławczych mających miejsce w toku niniejszej sprawy. Przede wszystkim jednak, powód J. J. został wezwany na termin rozprawy do osobistego stawiennictwa w celu przesłuchania w charakterze strony pod rygorem pominięcia tej czynności (zarządzenie – k. 795 akt). Powód w piśmie z dnia 8 listopada 2016 r. złożył jednakże oświadczenie, że rezygnuje z udziału w rozprawie i wniósł o pominięcie dowodu z jego zeznań. W tym stanie rzeczy uznać należało, że powód miał więc możliwość składania wyjaśnień, ale z własnej woli i inicjatywy zrezygnował z ich składania. Nie sposób także zarzucić Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisów postępowania.

Nie mogło również odnieść skutku twierdzenie skarżącego, jakoby Sąd I instancji wydając wyrok oparł się na odpowiedzi na pozew pozwanego, nie odnosząc się do zgromadzonego materiału dowodowego. Powyższy zarzut sprowadza się w istocie do stwierdzenia, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy. Tego rodzaju uchybienie

stanowiło przyczynę uchylenia poprzednich wyroków Sądu Okręgowego. Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy w sposób wszechstronny i wnikliwy, zgodnie z zaleceniami Sądu Apelacyjnego, przeprowadził postępowanie dowodowe i rozważył zgromadzony materiał dowodowy. Przede wszystkim, jak już wskazywał Sąd Okręgowy, żaden z przeprowadzonych dowodów nie potwierdził twierdzeń powoda, iż ten w dniu 13 lutego 2009 r. został doprowadzony do aresztu sądowego w Sądzie Okręgowym w Gdańsku w godzinach rannych bez uwzględnienia faktu, iż rozprawa wyznaczona na godz. 11.00 została odwołana. Rozprawa wyznaczona na godz. 11.00 dotyczyła sprawy I C 947/07 prowadzonej przed Sądem Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku, a więc przed Sądem, którego siedziba mieści się w G. przy ul. (...), czyli w innym miejscu, niż siedziba Sądu Okręgowego w Gdańsku. W związku z tym, iż nakaz doprowadzenia na dzień 13 lutego 2009 r. na sprawę wyznaczoną przez Sąd Okręgowy wpłynął natomiast do Aresztu Śledczego w G. wcześniej brak było możliwości zrealizowania kolejnego nakazu doprowadzenia powoda na rozprawę wyznaczoną na ten sam dzień do Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku i stąd też odwołano rozprawę wyznaczoną na ten dzień. Okoliczność odwołania rozprawy przez Sąd Rejonowy nie miała zatem żadnego znaczenia dla godziny doprowadzenia powoda na termin rozprawy wyznaczonej przez Sąd Okręgowy na godz. 12.30. Ponownie wskazać skarżącemu należy, że z przeprowadzonych dowodów w tym przedłożonych dokumentów doprowadzenia oraz zeznań świadka M. C. (2) wynika, że doprowadzenie powoda w dniu 13 lutego 2009 r. zgodne było ze stosowanymi wówczas procedurami. Nie wykazał powód także tego, iż w dniu 13 lutego 2009 r. w trakcie oczekiwania na doprowadzenie na termin rozprawy poczuł się źle i skarżył się na złe samopoczucie funkcjonariuszowi doprowadzającemu M. C. (2) bądź Policjantom Wydziału Konwojowego Policji T. W. (1) czy P. N., a ci nie zapewnili mu należytej pomocy lekarskiej. Ponownie za Sądem I instancji podkreślić trzeba, że przesłuchani na tę okoliczność funkcjonariusze nie potwierdzili takich okoliczności, a świadek M. C. (1) zaprzeczył aby kiedykolwiek wystąpiła taka sytuacja aby nie zastosował obowiązujących procedur pomocowych w przypadku gdy doprowadzany zgłaszał mu dolegliwości zdrowotne. Ponadto, powód w tym dniu brał czynnie udział w rozprawie przed Sądem Okręgowym w Gdańsku w sprawie I C 1268/07 i nie zgłaszał złego samopoczucia sędziemu referentowi. Okoliczności braku udzielenia powodowi pomocy w zakresie opieki lekarskiej podczas doprowadzenia na rozprawę w dniu 13 lutego 2009 r. nie potwierdzili również przesłuchani w charakterze świadków Ł. C. i M. L., którzy nie pamiętali istotnych okoliczności tego zdarzenia. W aktach sprawy znajduje się jedynie informacja o wizycie lekarskiej powoda w dniu 13 lutego 2009 r. jednakże lekarz (...) udzielił mu pomocy ambulatoryjnej, zapoznał się z wynikami przeprowadzonego u powoda badania - echa serca z dnia 19 stycznia 2009 r. i zalecił wizytę u kardiologa oraz przepisał leki. Tym samym, nie zaszło żadne zdarzenie wskazywane przez stronę powodową, a powyższa okoliczność może jedynie przeczyć twierdzeniom powoda, iż funkcjonariusze Policji nie dopełnili swoich obowiązków.

Sąd pierwszej instancji nie naruszył również - wbrew twierdzeniom skarżącego - przepisu art. 102 k.p.c., gdyż przesłanki uzasadniające odstępianie od zasady odpowiedzialności za wynik postępowania (art. 98 § 1 k.p.c.) i odstępiania od obciążenia powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanego nie zachodziły. Zważyć należy, że przepis art. 102 k.p.c. przewidujący możliwość nieobciążania strony kosztami procesu, dotyczy wyłącznie wypadków szczególnie uzasadnionych. Wobec tego, komentowany przepis urzeczywistnia zasadę słuszności i jako wyjątkowy - stanowiący wyłom w zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu - nie podlega wykładni rozszerzającej. Nie konkretyzuje on pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, toteż ich kwalifikacja należy do Sądu. Ocena Sądu jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym, ma charakter dyskrecyjny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem, poczuciem sprawiedliwości oraz analizą okoliczności rozpoznawanej sprawy (por. post. SN z 2 czerwca 2010 r., I PZ 2/10, OSNP 2011/23-24/297). W ocenie Sądu Apelacyjnego, okoliczności niniejszej sprawy, biorąc pod uwagę bezzasadność roszczenia powoda, zważywszy że powód występował już z podobnymi pozwami, a zatem mógł liczyć się z możliwością obciążenia go kosztami postępowania, nie uzasadniały zarówno odstępiania od obciążania powoda kosztami procesu, jak i choćby częściowego zasądzenia od niego tychże kosztów. Sąd Okręgowy zasadnie więc, na podstawie prawidłowo przytoczonych przepisów zasądził od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów zastępstwa procesowego w sprawie.

W konsekwencji, skoro nie wykazano zaistnienia przesłanek odpowiedzialności pozwanego z przepisów art. 417 § 1 k.c., art. 445 k.c., art. 448 k.c. i art. 24 k.c., należało orzec jak w punkcie I sentencji wyroku na podstawie przepisu art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie II wyroku, mając na uwadze zasadę

odpowiedzialności za wynik sprawy wyrażoną w art. 98 k.p.c., a także opierając rozstrzygnięcie o art. 108 § 1 k.p.c. i art. 32 ust. 3 ustawy z 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Powód jako strona przegrywająca powinien zwrócić pozwanemu kwotę 4.050 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego - ustaloną na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800).

SSA Marek Machnij SSA Dariusz Janiszewski SSA Ewa Giezek